

VOLDA KOMMUNE

**SAMLOKALISERING AV
BRATTEBERG OG VIKEBYGDA SKULAR
2019**

Innhold

ADMINISTRASJONEN SI TILRÅDING	3
BAKGRUNN FOR SAKA	4
INNLEIING	6
ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR	7
INNFØRING AV LÆRARNORM	9
KOSTRA	10
GRUNNSKULEDRIFT I VOLDA SENTRUM	12
ELEVTALESUTVIKLING I SENTRUM	13
UTVIKLING FRÅ FØDSELSÅR TIL SKULETART- VOLDA SENTRUM	14
ELEVTALESUTVIKLING AUST FOR HELTNEELVA	15
TRAFIKKAVVIKLING KRING BRATTEBERG SKULE	16
VIKEBYGDA SKULE	18
BRATTEBERG SKULE	19
SKULEFRITIDSORDNINGANE	20
OVERGANGEN FRÅ VIKEBYGDA SKULE TIL BRATTEBERG SKULE	20
MOGELEGE ENDRINGER I SKULEDRIFTA	21
ØKONOMISKE VURDERINGAR	22
PEDAGOGISKE VURDERINGAR KNYTT TIL SKULESTORLEIK	23
DET PEDAGOGISKE PERSONALET	24
SKULESKYSS	25
OMGREPET <i>BARNETS BESTE</i>	25
SAKSHANDSAMINGSREGLAR	26
VEDLEGG	26

ADMINISTRASJONEN SI TILRÅDING

Elevtalsutviklinga i sentrum gjer det mogeleg å fordele komande 1. klassingar mellom Øyra og Bratteberg skular for på den måten fase ut drifta ved Vikebygda skule.

Det er fordelar og ulemper ved ei slik endring, som kort kan oppsummerast slik:

Moment som talar for ei endring:

- ✓ Volda kommune vil frigjere ressursar gjennom ei meir effektiv grunnskuledrift i sentrum
- ✓ Volda kommune unngår naudsynt rehabilitering av Vikebygda skule. Dette er midlar kommunen kan nytte til ei framtidig utviding av Bratteberg skule
- ✓ Unngår ein to-delt Vikebygda skule som vil gje eit avgrensa fagmiljø mellom dei vaksne
- ✓ Elevar ved Vikebygda skule slepp overgangen til Bratteberg skule i 5. klasse
- ✓ Tiltaket vil gje rom for styrking av den administrative ressursen ved Bratteberg skule

Moment som talar mot ei endring:

- ✓ Volda kommune vil ha liten restkapasitet til å møte ein auke i elevtalet
- ✓ Tiltaket vil utfordre kapasiteten ved Bratteberg skule i ein overgangsperiode, og kommunen må vere budd på å finne kompenserande tiltak

Administrasjonen legg fram følgjande forslag til endring i grunnskuledrifta i Volda sentrum og ber om innspel og kommentarar til desse forslaga:

1. ***Vikebygda skule vert nedlagt frå 01.08.2019 og elevane vert å høyre til Bratteberg skule.***
2. ***Elevar som skal ta til i 1. klasse vert frå 01.08.2019 fordele mellom Øyra skule og Bratteberg skule.***
3. ***Bratteberg skule vil nytte Vikebygda skule sine lokale fram til 31.07.2021. Elevar som går i 3. og 4. klasse komande skuleår vil fullføre 4. klasse i lokala til Vikebygda skule.***

Elevar som komande skuleår går i 2. klasse, vert overført til Bratteberg skule når dei skal ta til i 4. klasse.

Så lenge elevane nyttar lokala til Vikebygda skule vil dei ha skulefritidstilbodet sitt der.

BAKGRUNN FOR SAKA

I budsjettet for 2019 og økonomiplanen for 2019 – 2022, har Kommunestyret vedteke ei rekke større investeringar.

Nybygg Volda ungdomsskule	160 000 000
Kulturhus	170 000 000
Symjeanlegg	80 000 000
Barnehagebygg	40 000 000

I tillegg til dette kjem Volda kommune sitt økonomiske engasjement i Volda Campus Arena på om lag kr 30 000 000,-.

Innan grunnskuledrifta er det naudsynt med ny ungdomsskule for elevane i sentrum. Likeins er det naudsynt med opplæringsbasseng for dei nær 900 elevane i sentrum som skal ha lovpålagt symje- og livbergingsopplæring.

Volda Campus Arena vil gje elevane ved Øyra skule og Volda ungdomsskule gode kroppsøvingsfasilitetar.

For å kunne finansiere desse investeringane har kommunestyret samstundes vedteke innsparingar i drifta. Det må gjennomførast tiltak for å frigjere handlingsrom til å kunne handtere kapitalkostnaden med den gjelda desse investeringane vil generere.

I økonomiplanen for 2019-2022 har kommunestyret lagt opp til ei samla investeringsramme på kr 633 mill eks mva. Renter og avdrag vil auke med om lag kr 30 mill. Etter planen i økonomiplanen skal drifta reduserast med om lag kr 40 mill i 2022. I framlegget til budsjett og økonomiplan presiserte rådmannen at det vil innebere eit retningsval for kommunestyret viss ein går inn for å gjennomføre dei store investeringsprosjekta. Dette føreset hardt arbeid i administrasjonen og upopulære politiske vedtak i enkeltsaker for å effektivisere og rasjonalisere drifta. Alternativet er å halde fram med tenestestrukturen slik den er i dag og investere berre på eit minimumsnivå.

Det er i praksis i enkeltsakene ein ser om dette vert eit reelt retningsval ved at kommunestyret skaffar seg naudsynt handlingsrom for å gjennomføre investeringane.

Til liks med andre tenesteområde i kommunen, må det peikast på mogelege endringar i grunnskuledrifta som kan gje innsparingar både på kort og lengre sikt.

Med bakgrunn i framskrive elevtal, har rådmannen vist at det er grunnlag for å vurdere endringar i grunnskuledrifta i sentrum. Talet på elevar som skal byrje i skulen dei komande fem åra er ikkje større enn at dei kan samlast i tre klasser, mot fire i dag. Det tyder at det er grunn til å vurdere om Vikebygda skule kan fasast ut, og at kommunen i framtida konsentrerer barneskuledrifta i sentrum kring Øyra og Bratteberg skular. Særleg det nye skulebygget til Øyra skule har vesentleg større kapasitet enn det elevtalet skulen ser ut til å få på dei lågaste årsstega dei komande åra.

I formannsskapet den 27.11.2018 vart det gjort slikt vedtak:

- 1. Administrasjonen vert bede om å greie ut konsekvensar ved samlokalisering av Bratteberg og Vikebygda skular.**
- 2. Ein bed om at denne utgreiinga i tillegg til dei økonomiske og pedagogiske aspekta særers behandlar:**
 - **Barnetalsutviklinga i området opp mot framlegg til utbygging slik det ligg føre i arealplanen**
 - **Den reelle muligheita Bratteberg har for å ta i mot den nye elevgruppa med omsyn til dei fysiske omgjevnadene**
 - **Dei trafikale utfordringane som alt er på Bratteberg og dei miljømessige utfordringar knytt til den auka køyringa av elevar ein må forvente**
 - **Konsekvensar for bruken av SFO som i dag er monaleg større i Vikebygda enn på resten av Voldaskulane**

Saka skal leggast fram til politisk handsaming etter at den har vore til høyring.

Skulesaker ligg i kjerneområdet for det kommunale sjølvstyret, og det er opp til kommunestyret å vege ulike omsyn opp mot kvarandre.

Volda kommune står ved eit skifte der det er naudsynt med endring. Skal kommunen greie å yte gode tenester og samstundes realisere store og naudsynte investeringar, må ein dreie ressursar frå barnehage og skule i retninga av færre einingar som bind opp ressursar. Som døme kan ein vise til at Volda kommune samanlikna med Ørsta kommune brukar kr 6 686,- meir pr elev på skulebygningar. Det er ein meirkostnad på om lag kr 7 000 000,- pr år.

For administrasjonen er det ei utfordring å få fram samanhengane på ein tydeleg måte, og enkeltsaker kan då bli trekte ut av samanhengen. Når det er vedteke store investeringar, må administrasjonen forklare konsekvensane og kome med forslag til inndekning av auka utgifter. Dette vil røyve ved særinteresser som skaper engasjement og stundom sterke kjensler.

For å gje informasjon om samanhengane i denne saka, vart FAU ved dei fire grunnskulane i sentrum inviterte til eit informasjonsmøte 19.12.2018. Alle FAU ved dei fire skulane var representerte på møtet.

I høyringsdokumentet vert det gjort vurderingar kring drifta av Bratteberg og Vikebygda skular, og det vert lagt fram mogelege endringar som inneber både fordelar og ulemper.

Saka skal vere forsvarleg klarlagt før det vert teke avgjerd, jf. [forvaltningslova](#) og rundskriv [Udir - 2-2012](#).

INNLEIING

Som i dei fleste kommunar har skulestrukturen i Volda endra seg mykje dei siste 50 åra. Går ein attende til 1960 var det i Volda og Dalsfjord kommunar drift i 20 skulebygningar, inkludert statsøvingsskulen.

Etter krinsregulering i 1964 vart Aurstad krins lagt under Austefjord skulekrins, og Årset skule vart nedlagd. Truleg vart Løfoll skule korttid etter, sidan skulen vart udelt skuleåret 1963/1964.

Kringsgrensene i sentrum vart oppheva i 1966. Då Øyra skule / Volda ungdomsskule var full kring 1973/74, vart Heltne greneskule bygd som avlastningsskule. Samstundes var nye Øyra skule under planlegging og oppføring. Øyra skule stod ferdig i 1977.

Tidleg på 1970-talet vart Velsvik skule nedlagd og Kalvatn skule på 1980-talet.

Statsøvingsskulen vart nedlagt i 1990, og mellom 40 og 50 elevar vart overført til Øyra skule.

I 1990 vart skulestrukturen i Volda grundig greia ut, etter pålegg frå formannsskapet. I utgreiinga såg ein på dei økonomiske, sosiale og kulturelle tilhøve ved ei eventuell nedlegging av dei fem udelte skulane som då var i kommunen. Resultatet av utgreiinga var at ingen skular vart nedlagde.

I 1995 var det på nytt ei utgreiing om skulestrukturen der ein såg på økonomiske tilhøve, og der det vart sett på alle skulane i kommunen utanom sentrum. Også samling av alle ungdomsskuleelevane til Volda ungdomsskule vart vurdert. Resultatet av utgreiinga var at ingen skular vart nedlagde.

Høydal skule vart nedlagd i 1997 etter søknad frå foreldra.

Det var drift ved Heltne greneskule fram til Bratteberg skule var ferdig i 1998

I 2000 gjorde Volda kommune ei større endring i skulestrukturen. Det vart vedteke eit nytt desentralisert skulemønster med fire ungdomsskulekrinsar og fem barneskulekrinsar:

1. Mork/Lid skulekrins
2. Stor-Øyra skulekrins
3. Austefjord skulekrins
4. Folkestad skulekrins
5. Dalsfjord/Ulvestad skulekrins

Samstundes vart Steinsvik, Fylsvik, Dale, Bjørkedal og Hjartå skular nedlagde.

I 2010 vart det sett ned ei nemnd som greia ut konsekvensane ved å flytte 1. – 3. klasse og SFO frå Bratteberg skule til Vikebygda skule. Det vart ikkje vedteke endringar i kjølvatnet av denne utgreiinga.

I 2010 vart Lid skule samlokalisert med Mork skule, medan Ulvestad skule vart samlokalisert med Dalsfjord skule 01.01.2013.

I dag er det 8 grunnskular i Volda kommune.

Det er fleire grunnar til at kommunar endrar skulestrukturen sin. Endringar i elevtal, betre kommunikasjon, pedagogiske omsyn og økonomiske omsyn.

Som KOSTRA-tala lenger nede viser, brukar Volda kommune om lag det same pr elev som samanliknbare kommunar i kommunegruppe 11. Samstundes viser tala at Volda kommune brukar monaleg meir på skulebygningar, nær kr 4 000 000,- pr år. Dette «tek» Volda kommune inn på grunnskuleundervisninga.

Skal grunnskuledrifta kunne bidra til meir effektiv økonomisk drift i Volda kommune er det naudsynt å gjere strukturelle endringar. Det er først når skular vert nedlagde at ein får full økonomisk gevinst gjennom reduserte driftsutgifter og reduksjon i framtidig investeringsbehov.

ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR

Inntektssystemet til kommunane vart endra i 1986. Fram til 1986 fekk kommunane dekka 85 % av driftskostnadene ved skulane. For kommunar med maksimal refusjonssats var det lite eller ingenting å spare økonomisk ved å legge ned skular. Det noverande inntektssystemet har ført til at kommunar har vurdert skulestrukturen sin, og ein har sett at talet på skulenedleggingar har auka. Formelt har det også vorte lettare å legge ned skular etter at grunnskulelova av 1969 var oppheva. I denne lova hadde den einskilde skulekrins og den einskilde skule ein relativt sterk og verna posisjon. Med ny opplæringslov i 1998 fekk kommunane rett til fritt å gjere endringar i skulestrukturen.

I ein rapport utarbeidd av Nordlandsforsking i 2003¹ vert det gjort greie for inntektssystemet for kommunane og kostnadene med grunnskuledrift. I ei deloppsumming heiter det:

Det synes rimelig å konkludere med at det økonomiske presset på kommuner hvor de geografiske forutsetninger med størst sannsynlighet betinger et desentralisert skolemønster med forholdsvis mange små enheter, i særlig grad er blitt tyngre i perioden etter innføring av NI (nytt inntektssystem). I tillegg kan det hevdes at kostnadsnivået ved drift av små skoler gjennom de siste 10 til 20 åra har økt forholdsvis mer enn det som er tilfelle for noe større skoler. (Rønning, Solstad, Øines, 2003)

I 2004 handsama Sør-Varanger kommune ei sak om framtidig skulestruktur i kommunen. I saksutgreiinga vert dei økonomiske rammevilkåra for kommunar med desentralisert skolemønster gjort grundig greie for, og det heiter mellom anna:

Det er kommunestyret som avgjør hvilken skolestruktur en kommune skal ha, og med det valget avgjøres det største kostnadselementet i grunnskolen.

(.....)

I skolesektoren er det strukturen som er helt avgjørende for kostnadsnivået – det er antall skoler, klasser og elever samt organiseringen av skolens inntaksområder som er de store kostnadsdriverne. Dersom skolesektoren skal bidra til en økonomisk omstilling i kommunen, er det derfor nødvendig å gjøre endringer i skolestrukturen.

¹ "Det trengs en hel bygd for å oppdra et barn" (Rønning, Solstad, Øines 2003)

Framlegg til endring av grunnskuledrifta i Volda sentrum

Slik er det også i Volda kommune. Det er talet på skular og det samla talet på grupper og gruppestørleik som er kostnadsdrivarar. I berekninga av rammeoverføringer føreset Staten ei meir rasjonell skuledrift enn det Volda kommune har i dag.

Frå 01.08.2013 vart rammetimetalet til skulane i Volda kommune monaleg redusert. Reduksjonen tilsvrar nær åtte lærarårsverk, og administrasjonen har vanskar med å finne det forsvarleg å redusere rammetimetalet utover dette.

Ei meir effektiv økonomisk skuledrift i Volda kommune føreset strukturelle endringar.

Dei inntektene kommunen har å drive for vert hovudsakleg regulert gjennom statlege overføringer og skatteinntekter. For at kommunen skal ha handlingsrom til eigne prioriteringar, må ein tilpasse nivået på utgiftene i samsvar med behovet for tenester. Behovet har samanheng med folketalssamansettina og sosiale forhold. Staten har utvikla eigne kriterier for å fastsetje Volda kommune sitt utgiftsbehov spesifisert på ulike tenester. For 2019 er det rekna ut at det kostar ca 12 254 mill kr meir å drifta Volda enn gjennomsnittskommunen i landet. Dette får vi kompensert som utgiftsutjamnande tilskot over inntektssystemet. Dette vert summen av trekk i systemet der vi er billegare å drifta og tillegg på område der vi er dyrare å drifta enn gjennomsnittskommunen.

VOLDÅ	2018	2019	2020	2021	2022
1000 kr					
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	215 266	226 242	227 139	227 479	227 503
Utgiftsutjevningen	10 609	14 535	14 559	14 568	14 568
Overgangsordning - INGAR	-648	-487	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	1 720	1 942	1 942	1 528	1 528
Overgangsordning - kommuner som skal slås sammen (skjønn i 2017)	640	4 275			
Regionsentertilskudd	3 392	3 404	3 411	3 411	3 411
Veksttilskudd	-	-	-	-	-
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	1 360	1 850	-	-	-
Budsjettværtak 2018 Stortinget - endringer ekskl skjønn	1 260				
Budsjettværtak 2018 Stortinget-skjønn overgangsordning sammenslåing	2 490				
RNB 2018 - endringer i rammetilskudd	22				
Sum rammetilsk uten inntektsutj	236 112	251 760	247 051	246 986	247 010
Netto inntektsutjevning	43 148	44 120	44 120	44 120	44 120
Sum rammetilskudd	279 260	295 880	291 171	291 106	291 130
Rammetilskudd - endring i %	1,2	6,0	-1,6	-0,0	0,0
Skatt på formue og inntekt	218 850	223 764	223 764	223 764	223 764
Skatteinntekter - endring i %	4,54	2,25	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	498 100	519 600	514 900	514 900	514 900

Av tabellen nedanfor, som er ein del av dei samla faktorane i utgiftsutjamninga, ser ein at det er i omsorgstenestene vi har størst behov og avvik mest frå gjennomsnittskommunen. Vi har lågare utgiftsbehov i gruppa blant barn og unge. For årsgruppa 2 – 5 år, som går i barnehage, så er utgiftsbehovet vesentleg lågare enn gjennomsnittet og vi får eit relativt stort trekk. Om få år er denne gruppa i grunnskulealder, og Volda kommune må rekne med tilsvarande trekk i utgiftsutjamninga for denne elevgruppa i åra som kjem.

	HELE LANDET		VOLDA			Bruk av folketall 1.7.2017	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fr adrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0054	118 267	196	0,9640	0,02 %	-10	-88
2-5 år	0,1414	246 598	362	0,8539	-2,07 %	-1 036	-9 401
6-15 år	0,2646	634 798	1 153	1,0566	1,50 %	751	6 813
16-22 år	0,0225	465 492	965	1,2059	0,46 %	232	2 109
23-66 år	0,1033	3 035 065	4 902	0,9395	-0,62 %	-313	-2 843
67-79 år	0,0551	555 836	1 039	1,0874	0,48 %	241	2 191
80-89 år	0,0758	177 201	347	1,1391	1,05 %	529	4 800
over 90 år	0,0382	44 561	109	1,4229	1,62 %	810	7 353

Staten føreset at Volda kommune har eit lågare utgiftsbehov enn gjennomsnittskommunen for desse årsstega, som dei nærmaste åra kjem i skulealder. Viss kommunen ikkje tilpassar seg utgiftsbehovet, bind det opp ressursar som kan hindre naudsynt utvikling og investering. Dette er midlar som kan nyttast til oppdatere bygningsmassen og sikre lovfesta tilbod både knytt til inneklima, kroppsøving og symjing.

INNFØRING AV LÆRARNORM

Fram til 2003 var det klassedelingsreglane i opplæringslova kap. 8 som regulerte kor mange elevar det kunne vere i ein klasse. For barnesteget var det 28 elevar, for ungdomssteget 30. Når fleire årssteg var samla i ein klasse (fådelte skular) gjaldt eigne reglar. Desse klassedelingsreglane definerte då minstenivået for pedagogressursane.

Då lova vart endra i 2003, vart reglane om klassedeling erstatta med følgjande ordlyd:

Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg.

I praksis har dei gamle klassedelingsreglane og storleiken på klasseroma i stor grad vore førande for gruppestørleiken også etter endringa i lova. Det har difor vore eit stort innsparingspotensiale å legge ned småskular viss ein større naboskule har kunne teke inn elevane i allereie eksisterande grupper.

Innføringa av lærarnorm hausten 2018 har endra dette. Norma tyder at det i 1.-4. klasse skal vere ein lærar pr 16 elevar (pr 15 elevar frå hausten 2019) medan det i 5.-10. klasse skal vere ein lærar pr 21 elevar (pr 20 elevar frå hausten 2019). Norma skal utrekna på skulenivå. Det vil seie at lærartettleiken kan vere noko mindre enn dette i nokre elevgrupper utan at kommunen bryt norma.

Viss elevar frå ein mindre skule vert overført til ein større skule, vil også talet på lærartimar auke på mottakarskulen. Truleg vil det framleis ha økonomisk effekt, men mindre enn før.

Framlegg til endring av grunnskuledrifta i Volda sentrum

Det største innsparingspotensialet vil ein finne i redusert administrasjon, både i skuledrift og skulefritidsordning, samt reduserte kostnader knytt til drift, vedlikehald og reinhald av bygningar. Ein vil også redusere framtidige investeringsbehov.

KOSTRA

Tabellen under viser KOSTRA-tala for Volda i 2016 og 2017, samanlikna med tala for Ørsta og kostragruppe 11, som Volda er ein del av. Stryn kommune, som også har 8 grunnskular og nokså lik struktur som Volda, er teke med i oversikta.

Prioritering	Volda 2017	Volda 2016	Ørsta 2017	Ørsta 2016	Kostragr 11 2017	Stryn 2017
Netto driftsutg grunnskulesektor i prosent av samla netto driftsutgifter						
Netto driftsutgifter gr sk, SFO, skyss og lokale	24,5 %	25,4 %	23,4 %	23,4 %	22,4 %	25,0 %
Netto driftsutgifter grunnskule	19,0 %	20,1 %	19,5 %	19,6 %	18,8 %	20,8 %
Netto driftsutgifter til skulefritidsordning	0,6 %	0,8 %	0,0 %	0,1 %	0,3 %	0,3 %
Netto driftsutgifter til skulelokale	4,6 %	4,2 %	3,3 %	3,4 %	3,5 %	3,2 %
Netto driftsutgifter til skuleskyss	0,3 %	0,3 %	0,5 %	0,5 %	0,7 %	0,6 %

Økonomital	Volda 2017	Volda 2016	Ørsta 2017	Ørsta 2016	Kommgr 11 2017	Stryn 2017
Netto driftsutg til grunnskule pr. innb 6-15 år						
Fordelt på:						
Grunnskuleundervisning	89 907	87 624	87897	83370	93897	98416
Skuleskyss	1460	1344	2070	2036	3260	2987
Skulelokale	21665	18136	14979	14636	17659	15266
Skulefritidstilbod	2907	3592	201	342	1736	1226
SUM	115 939	110 696	105 147	100 384	116 552	117 895

Tala viser at Volda har prioritert grunnskuledrifta, og ein har prioritert ein desentralisert skulestruktur. Volda har også prioritert ei desentralisert skulefritidsordning. Det er eigne skulefritidsordningar ved Austefjord, Folkestad og Dalsfjord skular. Til saman er det 26 elevar ved desse tre ordningane. Til samanlikning er det 89 elevar på SFO ved Øyra skule.

For Volda kommune sin del er det utgifter til skulelokale og skulefritidsordning som dreg opp den samla kostnaden. Samanlikna med Ørsta kostar skulebygningane kr 6686,- meir pr elev i Volda. Dette utgjer ein differanse på om lag kr 7 000 000,- pr år. Skrive med reine ord brukar Volda meir på husrom enn undervisning samanlikna med Ørsta og kommunane i kommunegruppe 11.

KOSTRA-tala fortel oss også at Ørsta kommune utnyttar skulebygningane betre enn Volda kommune. Ørsta er det 191 elevar pr skule, medan Volda har 142 elevar pr skule.

I kommunegruppa Volda vert samanlikna med er det 177 elevar pr kommunal skule. I denne kommunegruppa er det langt fleire elevar som får skuleskyss (36 %) samanlikna med Volda (14,6 %), noko som kan tyde på ein meir sentralisert skulestruktur.

Tendensen går mot færre og større skular i Noreg. Skuleåret 2017/2018 var det i gjennomsnitt 220 elevar pr skule.²

Det er "stordriftsfordelar" ved å ha større skular, og det optimale synest å ligge kring 300 elevar pr skule.³ Skulestorleik er vesentleg sidan lærartettleiken er større på små skular enn på større skular. Det vil seie at sjølv om det er få elevar på eit klassessteg er det likevel trøng for ein lærar på klassesteget. Slik sett er det dei store skulane som bidreg med kostnadseffektiv drift sidan kvar lærar underviser fleire elevar. Viss høg lærartettleik er eit gode i seg sjølv, er dette godet ulikt fordelt i Voldaskulen. Dei minste skulane med få elevar får størst utteljing i høve til talet på lærar pr elev.

Viss ein legg den nye lærarnorma til grunn, vil det nær vere nok med ein lærar til dei 18 elevane som går ved Austefjord skule. Då måtte dei 18 elevane i 1 .til 7. klasse gå i same gruppe alle timar. Det finn ein ikkje pedagogisk forsvarleg. Skulen får difor tilført meir midlar enn lærarnorma tilseier for at ein skal kunne dele elevgruppa på ein måte som gjer tilbodet pedagogisk forsvarleg.

Når elevtalet på ein skule har mykje å seie for ressursbruken på skulen, er skulestrukturen viktig for kommunen sine utgifter. Kommunar med spreidd busetnad og lange avstandar har eit vanskelegare utgangspunkt enn kommunar med fleire innbyggjarar og korte avstandar. Det er lengre oppe gjort greie for at effektiv drift ligg til grunn når Staten overfører midlar til kommunane. Med andre ord legg inntektssystemet opp til ein meir sentralisert skulestruktur enn det dei fleste kommunar ynskjer.

² Henta frå Utdanningsspeilet 2018.

³ Henta frå Norconsult si utgreiing av alternativ organisering av barneskulane i Osterøy kommune, januar 2013.

GRUNNSKULEDRIFT I VOLDA SENTRUM

Stor-Øyra skulekrins omfattar Volda sentrum, Hjartåbygda, Vikebygda og tidlegare Austefjord skulekrins.

I denne utgreiinga er det i første rekke forholdet mellom dei tre skulane i sentrum som vert vurdert: Øyra skule, Bratteberg skule og Vikebygda skule.

I Volda sentrum har det ikkje vore faste krinsgrenser sidan 1966. Det tyder at kommunen har ein viss fleksibilitet ved fordeling av elevane, men elevane har rett til å gå på den nærmeste skulen så lenge den har kapasitet. Det er opplæringslova og forarbeida til denne som er førande ved tildeling av skuleplass:

Opplæringslova § 8-1, første og andre ledd:

Grunnskoleelevarne har rett til å gå på den skolen som ligg nærmast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til. Kravet i § 38 første ledet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Etter søknad kan eleven takast inn på annan skole enn den eleven soknar til.

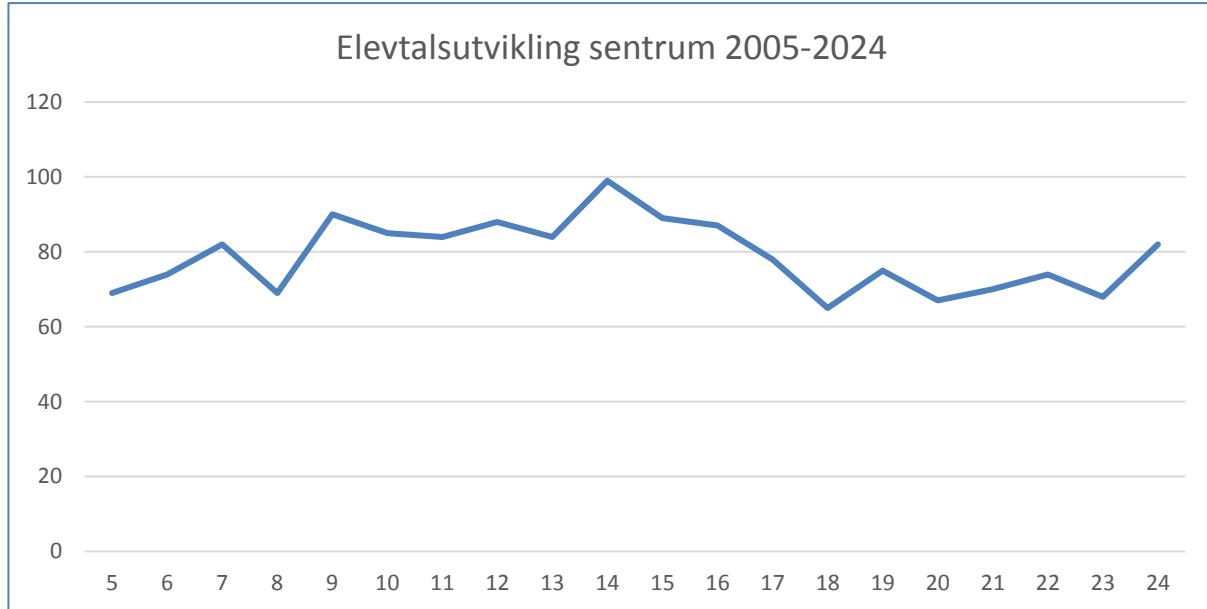
Ot.prp. nr. 46 (1997-98), kap. 31, merknader til § 8-1:

(....)arbeidet til kommunen med å fordele elevane mellom dei tilgjengelege skolane skal ta utgangspunkt i eit prinsipp om at eleven skal gå på den nærmaste skolen. (...)

Vurderinga av kva skole som er nærmast, skal ta utgangspunkt i geografiske forhold, men skal også ta omsyn til andre relevante forhold, til dømes om sysken er plasserte på den same skolen, kapasiteten på skolen og om skolevegen er farleg.

ELEVTALESUTVIKLING I SENTRUM

Sidan 2005 og fram til i dag har talet elevar som har byrja i 1. klasse svinga mellom 65 og 99. Talet på elevar som skal fordelast mellom dei tre skulane komande åra svingar mellom 67 og 82.

Det tyder i praksis at elevane som skal byrje i skulen dei komande fem åra kan fordelast mellom Øyra skule og Bratteberg skule.

Tabellen under viser korleis elevane har vorte fordelt fram til hausten 2018. Tabellen viser vidare korleis fordelinga av elevane vert viss ein legg til grunn dei elevopplysningane ein har tilgjengeleg og ein nyttar dei same opptaksområda som er nytta dei siste åra.

Det er knytt mykje usikkerheit til prognosene, sidan elevar kan flytte både ut og inn av kommunen dei komande åra, og elevar kan byte bustadadresse i kommunen.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Øyra	49	45	52	43	46	44	36	41	49	48
Bratteberg	22	26	20	10	14	18	20	26	14	23
Vikebygda	18	16	6	14	15	5	14	7	5	11
Sum	89	87	78	67	75	67	70	74	68	82

I denne framskrivinga er det elevtalet ved Vikebygda skule som gir grunn til uro. Viss prognosene viser seg rett, vil elevtalet ved skulen på eit tidspunkt verte 31.

Etter lærarnorma, vil 30 elevar i 1.-4. klasse utløyse 52 lærartimar pr veke. Det tilsvrarar to lærarårsverk. Det er grunn til å tru at skulen då må få tilført ressursar utover lærarnorma for at gruppedelinga skal vere pedagogisk forsvarleg.

Alternativet er å forskyve elevmassen mot Øyra skule og Bratteberg skule, slik at den samla elevmassen vert fordelt på desse to skulane. Det er først og fremst unytta kapasitet ved Øyra skule ein då tek i bruk meir enn at Bratteberg skule får fleire elevar enn skulen likevel vil få.

Område som til vanleg har sokna til Bratteberg skule må då førast mot Øyra skule for å gjere plass til elevane frå Vikebygda.

Heltneelva vil då kunne vere eit naturleg geografisk utangpunkt, og ein vil lengre nede gjere greie for kva konsekvensar ei endring i opptaksområda vil gje.

UTVIKLING FRÅ FØDSELSÅR TIL SKULETART - VOLDA SENTRUM

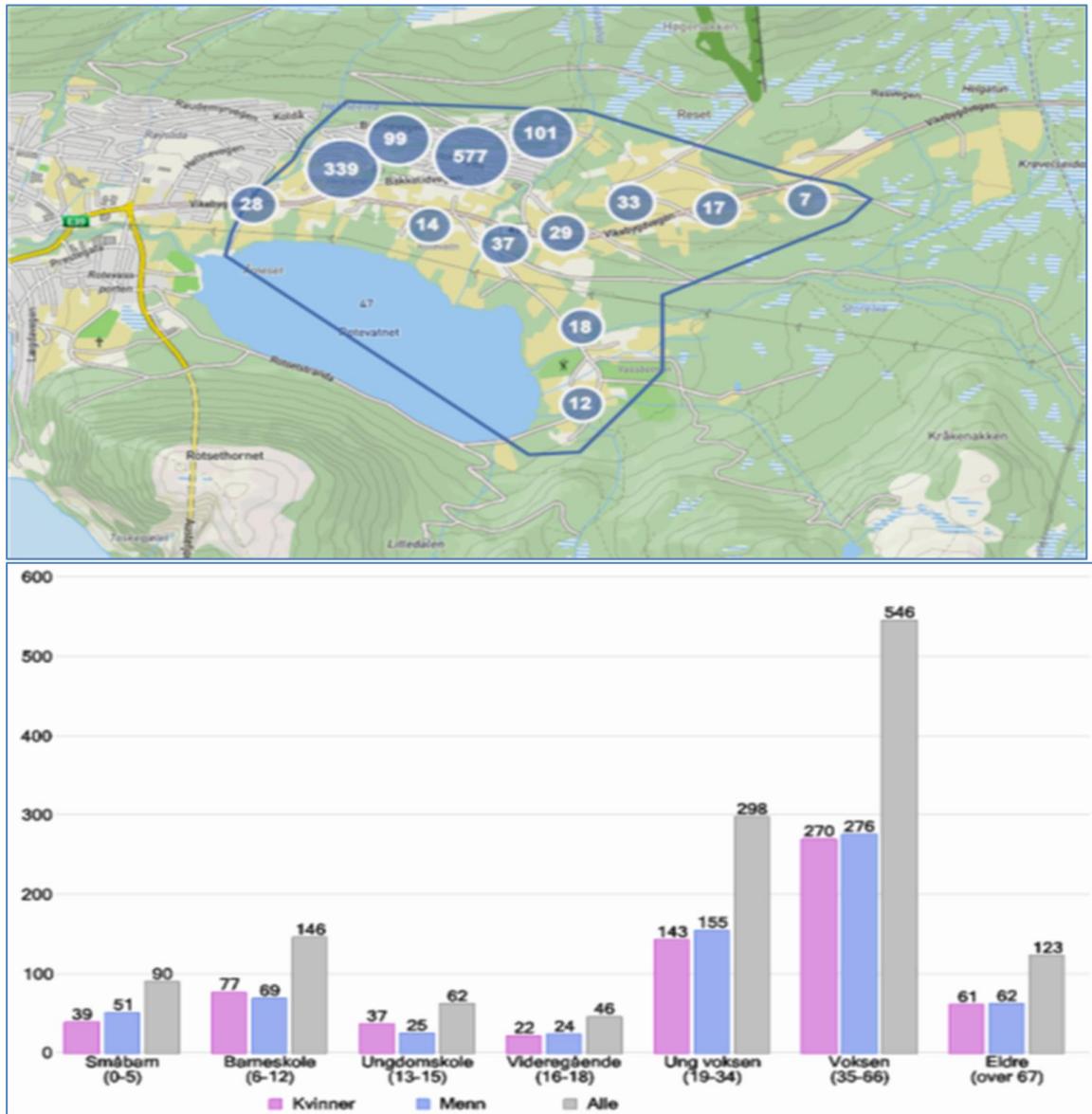
Erfaringstal viser at talet elevar aukar noko frå fødselsåret og fram til skulestart, men også denne utviklinga har stagnert dei seinare åra. Tabellen under viser talet born pr fødselsår og utviklinga fram mot skulestart fem år etter. For åra 2013 – 2016 viser tala utviklinga fram til i dag.

Volda kommune hadde asylmottak for vaksne og familiær frå og med skuleåret 2009/10 til og med skuleåret 2016/17. Det er med på å auke differansen for årskulla f. 2005 til 2010.

Fødeår	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16
Tal fødeår	78	71	75	83	85	73	69	66	69	61	68	71
Tal v. skulestart	87	87	85	97	89	87	77	65	75	67	70	74

ELEVTALESUTVIKLING AUST FOR HELTNEELVA

Barne- og elevtalet aust for Heltnelva er synkande. Gjennomsnittsstorleiken på årskulla som er i barneskulealder er 20,9, medan gjennomsnittet for årskulla som skal starte i skulen dei komande fem åra er 15.

I Volda kommune sin bustadbehovsanalyse, dagsett 05.01.2018, som er eit grunnlagsdokument til kommuneplanen sin arealdel, heiter det mellom anna:

Øvre Heltne og Vikebygda

Dette er området mellom Heltnelva og Røvasselva. Frå Vikebygdvegen er store område bygd ut, men her er framleis nokre enkelte tomter som ikkje er utbygd. Saman med område som vart satt av til bustadområde i gjeldande kommunedelplan kan ein anslå eit unytta potensiale på om lag 150 nye bustader. Realisering av store delar av potensialet er avhengig av flaumførebygging, skredfareavklaring og ny reguleringsplan.

Øvre Vikebygda

Her er eit regulert bustadareal med 5 tomter og eit større areal på om lag 29 daa sett av til bustader i gjeldande kommunedelplan. Truleg er det eit urealisert potensiale på 15-20 bustadeiningar i området. Det vil vere krav om reguleringsplan før utbygging.

Storparten av det unytta potensialet som er skildra under Øvre Heltne og Vikebygda er knytt til feltet kalla B58. Dette feltet ligg nord for Bratteberg skule, og framtidige elevar der vil få Bratteberg skule som sin nærskule.

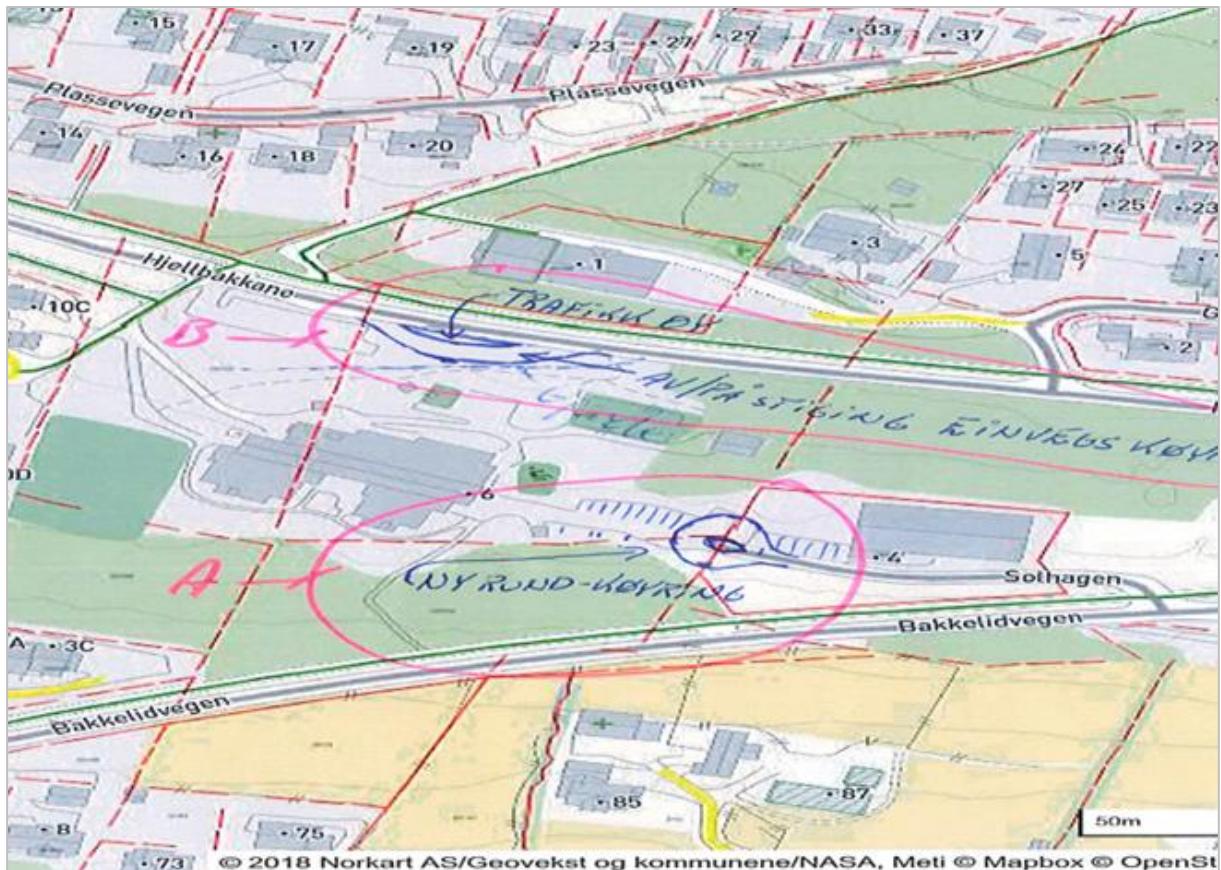
Det er grunn til å tru at utbygging av dette feltet ligg eit godt stykke fram i tid. I desse dagar vert Håmyra bygd ut, og i økonomiplanperioden er det byggefeltet Urbakkfoten som har fått prioritet. Det må gjennomførast flaumsikring, skredfareavklaring samt nye reguleringsplanar. Det vil seie at tidshorizonten for B 58 ligg minst fem år fram i tid, truleg lengre.

Med dette som grunnlag, er det ikkje grunn til å tru at barnaletet vil auke som følgje av bustadbygging med det første.

TRAFIKKAVVIKLING KRING BRATTEBERG SKULE

Det har tidlegare vore søkelys på dei trafikkale tilhøva kring Bratteberg skule, og særleg innkøyringa frå Bakkelidvegen. Det er føresette som kører inn frå Bakkelidvegen for å levere og hente borna sine. Ved skulen er det avgrensa plass til dette, og det oppstår lett farlege situasjoner i samband med rygging.

Uavhengig av evt samlokalisering av Bratteberg og Vikebygda skular, er dette er problem som må finne si løysing. Teknisk sektor har vurdert mogelege tiltak, både frå Bakkelidvegen og Hjellbakkane.

Det vert rådd til at ein opparbeider ein rundkøyring ved skulen ved innkøyringa frå Bakkelidvegen etter same modell som ved Øyra skule. Kostnaden vert estimert til kr 1 500 000,- +/- 30%

Det er ikkje rapportert særlege utfordringar ved avkøyrla/parkeringsplassen nord for skulen i Hjellbakkane, heller ikkje i samband med av/på buss. Det vert difor ikkje rådd til særlege tiltak der.

Ei forskyving av elevmassen mot Bratteberg og Øyra skule vil endre ferdsel og transport av elevar. Sjølv om avstandane ikkje er store, er røyndomen at ein del elevar vert køyrde til skulen, både til Bratteberg og Vikebygda skular.

Viss Vikebygda skule vert nedlagt, vil transporten av elevar ned Bakkelidvegen og vidare fram mot Vikebygda skule opphøyre. På den andre sida må ein pårekna noko auka trafikk frå Vikebygda og opp Bakkelidvegen til Bratteberg skule.

Administrasjonen finn ikkje grunn til å tru at transport av elevar vil auke dei miljømessige utfordringane i særleg grad utover dei som er der i dag.

VIKEBYGDA SKULE

Sjølv om det ikkje er faste skulekringsgrenser, er opptaksområdet om lag som skravert på biletet under. Sidan det er relativt kort avstand mellom skulane, er det kvart år saker der det er spørsmål om kva som etter lova er nærskulen til elevane som bur i randsona til opptaksområda.

Vikebygda skule er ein skule for 1. til 4. klasse. Skuleåret 2018/2019 er det 52 elevar ved skulen. Det er pr i dag 75 % administrasjonsressurs ved skulen.

Elevtalet har vorte mindre over tid. Skuleåret 2001/2002 var det 73 elevar ved skulen, og skuleåret 2011/2012 67 elevar. Opplysningar frå folkeregisteret tyder på at denne tendensen vil halde fram dei nærmaste åra, og elevtalet vil skuleåret 2023/2024 verte 31.

Det er tidlegare gjort greie for at det er knytt stor usikkerheit til opplysningane frå folkeregisteret, men basert på dei tilgjengelege opplysningane vil elevtalet ved skulen truleg bli som følgjer dei komande åra:

Skuleår	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4. klasse	Sum	Lærarnorm
2019/2020	15	14	6	16	51	3,4 lærarårsverk
2020/2021	5	15	14	6	40	2,7 lærarårsverk
2021/2022	14	5	15	14	48	3,2 lærarårsverk
2022/2023	7	14	5	15	41	2,7 lærarårsverk
2023/2024	5	7	14	5	31	2,1 lærarårsverk
2024/2025	11	5	7	14	37	2,5 lærarårsverk

Tildeling av ressursar som samsvarar med lærarnorma vil gjere Vikebygda skule todelt frå skuleåret 2020/2021. Det tyder at 1. og 2. klasse må vere i ei gruppe, og 3. og 4. klasse i ei gruppe. Det vil etter kvart bli ei lita personalgruppe ved skulen, som vil få vanskar med å dekke alle fagbehova ved skulen.

Vikebygda skule er ikkje godkjent etter forskrift om miljøretta helsevern, men har fått dispensasjon. Mellom anna er skulen ikkje universelt utforma, og Volda kommune må pårekne større investeringar viss ein vel å halde fram grunnskuledrifta i bygningane. XPRO har vurdert

bygningsmassen, og estimerer at kostnaden med å setje bygningane i stand etter gjeldande krav vil passere kr 7 000 000,-

Rapporten frå XPRO ligg ved høyringsnotatet.

BRATTEBERG SKULE

Det skravert området viser det som til vanleg er opptaksområdet til Brattberg skule. Som kartet viser, ligg mykje av opptaksområdet vest for skulen, og for nokre elevar vest for sjukehuset og i Røyslida/Solhøgda, er avstanden til Øyra skule mest den same som til Bratteberg skule.

Bratteberg skule stod ferdig i 1998, er bygd for i alt 10 klasser, med inntil 26 elevar pr klasse. Det er pr i dag 150 % administrasjonsressurs ved skulen.

I dag er det ein parallel i 1. – 4. klasse, og to parallellear i 5. – 7. klasse, og elevtaler er kring 200.

Den korte avstanden mellom Bratteberg og Vikebygda skule er ein viktig årsak til at fordelinga av elevar mellom skulane varierer frå den eine året til det andre. Skuleåret 2017/2018 byrja det seks elevar ved Vikebygda skule og 22 elevar ved Bratteberg skule.

Skuleåret 2018/2019 byrja 10 elevar ved Bratteberg skule, medan Vikebygda fekk 14 nye elevar.

Dette kan føre til at også Bratteberg skule risikerer å bli udelt på dei lågaste årsstega. I skrivande stund ser det ut til at Bratteberg skule får 14 elevar i 1. klasse komande skuleår. Skal ein unngå at dei to yngste årskulla må gå i same gruppe, må skulen få tilført meir ressursar enn lærarnorma tilseier.

Som det blir vist til i høyringsdokumentet er det behov for tiltak knytt til dei trafikale tilhøve ved Bratteberg skule. Skulen har også behov for betre arbeidsplassar for det pedagogiske personalet og for leiinga ved skulen. Skulen er ikkje godt nok tilpassa elevar med særskilde behov.

Uavhengig av ei evt nedlegging av Vikebygda skule har skulen desse behova, og ei endring i opptaksområda mellom Bratteberg og Øyra skular vil korkje betre eller forverre desse tilhøva, sidan Bratteberg skule ikkje vil få fleire elevar enn den elles ville fått.

Som skrive før handlar saka mest om å ta i bruk unytta kapasitet ved Øyra skule for å frigjere ressursar som kan gjere Volda kommune i stand til å kome i møte behova ved Bratteberg skule.

SKULEFRITIDSORDNINGANE

I dag er det skulefritidsordning både ved Bratteberg skule og Vikebygda skule. Vikebygda den største ordninga inneverande skuleår med 48 born mot Bratteberg 28. I Vikebygda har 21 born 100 % plass, medan det på Bratteberg er 10 som har 100 % plass. Båe ordningar har eigen leiar med 50 % administrasjonsressurs.

Viss Bratteberg og Vikebygda skular vert samlokaliserte ved Bratteberg skule, tyder det at også skulefritidsordningane vert samlokaliserte.

Sjølv om skulane skulle bli samlokaliserte, vil det ikkje bli fleire elevar ved Bratteberg skule enn den er dimensjonert for. Det vil bli maksimalt 26 elevar pr årssteg i 1.- 4. klasse, og skulen er tiltenkt å kunne gje tilbod om skulefritidsordning for elevane den er dimensjonert for.

OVERGANGEN FRÅ VIKEBYGDA SKULE TIL BRATTEBERG SKULE

Elevane ved Vikebygda skule vert i dag overført til Bratteberg skule når dei tek til 5. klasse.

For alle born er det knytt spenning og forventning ved start i barnehage og skule, og ved overgang til ny skule. For nokre born og elevar er desse overgangane vanskeleg, og dei kan vere kritiske for nokre.⁴

Volda kommune er det over tid arbeidd grundig med å gjere overgangane så gode som mogeleg, men ein ser likevel at det er knytt risiko til overgangar for nokre elevar.

For dei elevane det gjeld, vil det kunne vere ein fordel at ein overgang i skuleløpet vart teke vekk.

⁴ <https://utdanningsforskning.no/artikler/elever-som-frykter-skolen/>

MOGELEGE ENDRINGAR I SKULEDRIFTA

Det er gjort greie for elevtalsutviklinga i sentrum dei komande fem åra. Desse tala viser at det er mogeleg å samle elevane på Bratteberg og Øyra skule, og samstundes fase ut drifta av Vikebygda skule.

Ei slik endring tyder at opptaksområda til skulane vil endre seg. Heltneelva kan vere eit naturleg utgangspunktet ved fordeling av elevane, utan at det tyder innføring av ei fast grense mellom opptaksområda. Raud sirkel viser kvar skulane er plasserte. Det er i det grøne området ein ikkje vil vere rimeleg sikker på kva skule komande elevar vil bli tildelt plass ved. I utgangspunktet vil ein tenke Øyra skule for desse elevane, men det vil bli naudsynt å tildele plass ved Bratteberg skule for dei som bur nærmast Bratteberg skule nokre år. Tabellen under viser kva år desse vurderingane må gjerast.

Fordeling av 1. klassingar dei komande åra utan endring:

Skuleår	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Øyra	46	44	36	41	49	48
Bratteberg	14	18	20	26	14	23
Vikebygda	15	5	14	7	5	11

Fordeling mellom Øyra og Bratteberg med Heltneelva som utgangspunkt som grense mellom opptaksområda:

Skuleår	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Øyra	55	59	43	61	59	65
Bratteberg	19	9	27	13	9	17

Alle år sett vekk frå skuleåret 21/22 vil det vere elevar frå området merka grønt som får tildelt skuleplass ved Bratteberg skule. Ved Øyra skule vil klassene bli større enn 28 elevar nokre år. Storleiken på klasseroma er ikkje til hinder for det, og lærarnorma er førande for tildelinga av ressursar til elevgruppene.

ØKONOMISKE VURDERINGAR

Denne saka handlar om korleis Volda kommune som skuleeigar vil organisere grunnskuledrifta i Volda sentrum i framtida. Administrasjonen spenner opp to lerret:

1. Halde fast på strukturen, og nytte tre barneskulebygninga i sentrum. Det er ei dyrare løysing enn alternativet. Drifta er mindre effektiv, og kommunen må drifta, vedlikehalde og reinvestere i tre bygg framfor to.

Ved å halde på strukturen har kommunen særskilt god kapasitet samla sett, men ulempa er mellom anna at Vikebygda skule ser ut til å bli ein liten skule der fleire årssteg må gå saman. Slik det ser ut i dag, vil det ikkje vere ressursar til eit fulldelt barnsteg ved Bratteberg skule.

2. Legge ned Vikebygda skule og utnytte kapasiteten ved Øyra skule og Bratteberg skule. Det vil effektivisere drifta, og ein vil kunne konsentrere drift, vedlikehald og naudsynt investeringar kring to bygg framfor tre.

Denne løysinga tek vekk det meste av restkapasiteten i sentrum, og kommunen må vere budd på å utvide kapasiteten ved Bratteberg skule viss elevtalet tilseier det.

Samstundes vil denne endringa gjere at Bratteberg skule etter kvart får berre ein parallel i 1.-7. klasse, og frigjer med det kapasitet sidan det i dag er to parallellear i 5.-7. klasse.

Ved behov kan ein vurdere å ta inn fleire elevar ved Øyra skule sidan storleiken på klasseroma tillet det. Undervisningsroma der er nær 80 rutemeter. Fleire elevar må då kompensera med fleire lærartimar i tråd med lærarnorma. Ved Øyra skule har ein også eit klasserom tiltenkt ei innføringsklasse som det i dag ikkje er same behovet for.

Ved å legge ned Vikebygda skule unngår kommunen naudsynt rehabilitering av bygningsmassen der, og kan til dømes nyte delar av desse midlane til å trygge dei trafikale tilhøva kring Bratteberg skule og andre behov som allereie er ved skulen.

Estimerte innsparinger ved å legge ned Vikebygda skule:

	Sum pr år	Merknad
Drift, vedlikehald, reinhald, energi	1 000 000	
Sparte kapitalkostnader	350 000	Kapitalkostnader knytt til rehab av Vikebygda skule
Redusert adm skule/SFO	650 000	
Reduserte lærartimar	300 000	
Andre innsparinger	200 000	Ulike funksjonar og redusert driftsbudsjet
	2,5 mill	

Full effekt av innsparingane vil ein få når all drift er avslutta i bygningane.

PEDAGOGISKE VURDERINGAR KNYTT TIL SKULESTORLEIK

Små skuleeininger har på mange måtar ein verdi i seg sjølv. Eit lite elevtal kan mellom anna gje auka høve til personleg kontakt mellom elev og lærar. På same tid ser ein at nokre elevar har vanskar med å finne seg til rette i små elevmiljø. Små eininger kan også vere meir sårbare dersom konfliktar oppstår.

I Noreg er det lite forsking omkring vurderinga av fagleg og sosialt læringsutbytte i høve til skulestorleik. Nordlandsforskning har forska på dette temaet, og i rapporten "Det trengs ei hel bygd for å oppdra et barn"⁵ kjem det fram at små skular er viktige sosiale arenaer i mindre bygdesamfunn, og at det er få elevar og vaksne å vere saman med gjer at dei ven seg til å akseptere, samhandle med og hjelpe kvarandre, uavhengig av alder og kjønn. Få elevar og vaksne gjer miljøet trygt og oversiktleg.

Rapporten peikar også på nokre av utfordringane i drifta av dei minste skulane:

Fådelt skoler generelt, men kanskje særleg de minste av dem, står overfor klare utfordringer når det gjelder å skape et variert miljø for lærere og elever. Det er få lærere i kollegiet, og i elevgruppen kan det i mange tilfeller være bare én eller to, eller kanskje ingen, i samme aldersgruppe som man kan etablere vennskap med. På en skole med 2-3 lærere, er man helt avhengig av at samarbeidet fungerer, og oppstår det konflikter, er det få andre å henvende seg til. Gjennom en forskningsmessig oppfølging av arbeidet (.....), kom det fram at svært små skoler med liten utskifting av lærere, var de skolene som i gjennomsnitt klart viste minst evne til omstilling (Solstad 1997).

I små skolemiljø kan det oppstå veldig tette bindinger og sterkt lojalitet mellom lærerne og bygda, noe som i spesielle tilfeller kan bli en belastning for de lærerne det gjelder.

I ei masteroppgåve av Marianne Øvstehage⁶ har ein undersøkt i kva grad læringsmiljøet ved ein skule vert påverka av skulestorleiken. I oppgåva skriv Øvstehage at forsking knytt til skulestorleik er prega av ulike syn på store og små samfunn og ulike syn på kva som eigentleg er skulen sitt viktigaste formål.

Når det gjeld klassestorleik peikar Øvstehage på at det fins mange meininger om dette, og skuleforskar John Hattie er ein av dei det ofte blir vist til når klassestorleik vert vurdert.

På den ene siden har vi påstandene om at det å redusere klassestørrelsene fører til at det blir mer individbasert undervisning, høyere kvalitet på undervisningen, større rom for innovasjoner og elevsentrert undervisning, høyere moral blant lærerne, færre avbrytelser, mindre problematferd og lettare å engasjere elevene i faglige aktiviteter. På den andre siden er det en voluminøs mengde litteratur som ikke støtter påstanden om at læringsresultatene forbedres når klassestørrelsen reduseres (Hattie, 2009)

På same tid er det fleire som rettar kritikk mot Hattie sine analysar, og det må vere rett å seie at det ikkje er eintydige svar å finne i forskinga.

⁵ <http://www.nordlandsforskning.no/publikasjoner/det-trengs-ei-hel-bygd-for-a-oppdra-et-barn-article329-152.html>

⁶ <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2367321/Oevstehage.pdf?sequence=1>

Med læreplanen frå 1997 såg ein at dei pedagogiske utfordringane med få- og udelte skular vart større. Det vart den gong større skilnad på pedagogikken og metodikken mellom årsstega.

Gjeldande læreplan, Kunnskapsløftet LK06, har mellom anna flytta merksemda mot fagleg måloppnåing heilt frå første klasse, auka krav til dokumentasjon, til individuell elevvurdering.

DET PEDAGOGISKE PERSONALET

Dei formelle krava til læraren sin kompetanse har auka. Lengda på lærarutdanninga gjekk først frå tre til fire år, medan utdanninga no er ei femårig masterutdanning.

Den tidlegare allmennlærarutdanninga har vorte erstatta med differensierte grunnskuleutdanninger for høvesvis 1.-7. steg og 5.-10. steg.

Frå 01.01.14 vart det innført krav om relevant kompetanse i undervisningsfag. Dette kjem i tillegg til kompetansekrava som i dag er knytt til sjølv tilsettinga.

For å undervise i faga norsk, engelsk og matematikk på barnsteget må den som skal undervise ha 30 studiepoeng som er relevant for det aktuelle faget.

På små skular med få lærarar, kan det verte vanskeleg å stette krava til relevant kompetanse i alle fag.

I Stortingsmelding 22 (2010-2011) heiter det mellom anna om skulen som organisasjon:

Skolen skal være en lærende og dynamisk organisasjon. Det ligger i det at den må legge til rette for at lærerne kan lære av hverandre gjennom samarbeid, og at den også må være åpen for impulser utenfra. En lærende skole har endringskapasitet og vilje til kontinuerlig utvikling, og den overlater ikke til den enkelte lærer å ta ansvar for nye satsingsområder. Allerede i slutten av 70-årene ble begrepet "lærende organisasjon" kjent innenfor skolesektoren. Når samfunnet endrer seg, kan det påvirke både faglig og politisk styring av skolen. Da er det en fordel ikke å være for fastlåst i en bestemt tenkning om hva som er god opplæring, hvordan lærernes arbeid skal organiseres og hva elevrollen innebærer. Forskning har påpekt at de enkelte skolenes evne til å drive selvstendig kvalitetsutvikling varierer, fordi ulike skoler har ulik forbedringskapasitet.

Målet er å lære, og å lære sammen, i en organisasjonskultur som verdsetter kontinuerlig utvikling og nytenkning i et fellesskap som gir mening for den enkelte.

Den einskilde skule har ansvaret for ei stadig aukande mengde oppgåver, og for å kunne møte nye og komplekse oppgåver vil det vere naudsynt med læring, endring og utvikling.

I Stortingsmelding 18 (2010-2011) om tidleg innsats og gode læringsmiljø for barn, unge og voksne med særlige behov heiter det mellom anna:

Det stiller i større grad enn tidligere krav til samarbeid mellom ledere og lærere og mellom lærere. Læreren skal være aktør i et profesjonelt fellesskap, og bidra i målrettet utviklingsarbeid.

I meldinga kjem det også fram at eit stort fleirtal, både lærarar i ordinær opplæring og lærarar som også har spesialundervisning, seier at kollegasamarbeid er ei av dei viktigaste kjeldene til utvikling.

I innleiinga til stortingsmelding nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring heiter det mellom anna:

Skal vi lykkes, må evnen og lysten til å lære bli bedre. Skolen må selv være en lærende organisasjon. Bare slik kan den tilby attraktive arbeidsplasser og stimulere elevenes nysgjerrighet og motivasjon for å lære. Skolen kan ikke lære oss alt, men den kan lære oss å lære.

For best vere rusta til framtida sin skule, er det administrasjonen si vurdering at det krev ein viss storleik i personalgruppa for å kunne sikre den samla kompetansen det vert sett krav til. Det vil kunne bli krevjande ved Vikebygda skule når den går mot ei to-deling. Administrasjonen vurderer også at det krev ein viss storleik i personalgruppa for best å sikre at skulen vert ein lærande og dynamisk organisasjon, der det er mogeleg å legge til rette for læring gjennom samarbeid og utveksling av kompetanse i personalgruppa.

SKULESKYSS

Opplæringslova §§ 7-1 og 13-4 regulerer elevane sin rett til skuleskyss.

Elevar i 2. – 10. klasse som bur meir enn fire km frå skulen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. klasse er skyssgrensa 2 km. Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskuleelevar som har rett til skyss grunna særleg farleg eller vanskeleg skuleveg. Elles er det fylkeskommunen som er ansvarleg for skyssen. Kommunen betalar refusjon etter personakst for grunnskuleelevar.

Nedlegging av Vikebygda skule vil liten grad utløyse ekstra behov for skuleskyss. Det er ingen elevar i 2.-4 klasse som vil få meir enn 4 km skuleveg.

Elevar i 1. klasse i Nedrelida, Tømmerbakken, Fremmerlida og Driveklepp har allereie rett til skyss grunna farleg skuleveg.

Dei einaste «nye» elevane som vil ha rett på skuleskyss til Bratteberg skule er 1. klassingar frå Vassbotnen.

OMGREPET BARNETS BESTE

Jf. barnekonvensjonen, skal denne saka til liks med andre saker som vedkjem born, ta omsyn til kva som er til det beste for borna samla sett. Dersom *barnets beste* ikkje er godt nok utgreia i saksframlegget, vil det kunne vere ein sakshandsamingsfeil.

Vurderingane kring *barnets beste* vil verte gjort i når saka skal til politisk handsaming etter at høyringsinstansane har fått uttale seg.

SAKSHANDSAMINGSREGLAR

Utdanningsdirektoratet sitt rundskriv 2-2012 informerer om kva sakhandsamingsreglar som gjeld ved endring av skulestrukturen og nedlegging av skular. Rundskrivet peikar på at korkje opplæringslova eller anna regelverk har innhaldsmessige reglar for endring av skulestruktur, det vil seie reglar om når det er lovleg eller ulovleg å legge ned ein skule. Avgjerder knytt til skulestruktur ligg i kjerneområdet av den kommunale handlefridomen. Ei avgjersle må bygge på eit kommunestyre sine økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringar.

Generelt er det eit forvaltningsmessig prinsipp at ei sak skal vere forsvarleg klarlagt før det vert teke avgjerd. I saker om skulenedlegging tyder det at kommunestyret skal ha rimeleg kjennskap til synspunkta til dei som vert råka av nedlegginga før det vert gjort vedtak. Udir rår til at skulen sitt samarbeidsutval, alternativt foreldra sitt arbeidsutval, får uttale seg når det gjeld vedtak om skulestruktur. Også andre saka gjeld bør få uttale seg, og sidan saka får konsekvensar for alle barneskulane i sentrum, rår administrasjonen til at følgjande får kome med uttale i saka:

- ✓ Samarbeidsutvalet ved Øyra skule, Bratteberg skule og Vikebygda skule.
- ✓ FAU ved Øyra skule, Bratteberg skule og Vikebygda skule.
- ✓ Fagforeiningane for dei tilsette.
- ✓ Heltne/Bratteberg grenadautval
- ✓ Engeset/Klepp/Nordalen grenadautval
- ✓ Hjartåbygda grenadautval
- ✓ Rotset grenadautval
- ✓ Vikebygda grenadautval
- ✓ Samferdsleavdelinga i Møre og Romsdal fylkeskommune.
- ✓ Elevrådet ved Øyra skule, Bratteberg skule og Vikebygda skule.
- ✓ Verneomboda ved ev mottakarskular.

Høyringsfristen vert sett til seks veker.

Dersom det etter høyringsrunden vert tilrådd skulenedlegging, vil det verte handsama i tenesteutval for oppvekst og kultur og kommunestyret.

Volda, 7. januar 2019

Rune Sjurgard
rådmann

VEDLEGG

XPRO – rapport Vikebygda skule